

Evaluation and assessment of Kazeroon City tourism in line with the realization of the creative tourism model

Keramatollah Ziari ¹ , Mostafa Ariankia ²

1. (Corresponding Author) Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: zayyari@ut.ac.ir

2. Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: mostafaariankia@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Article History:

Received:

24 March 2024

Received in revised form:

28 May 2025

Accepted:

4 July 2025

Available online:

2 August 2025

Keywords:

Tourism,
Creative Tourist,
Tourist Attractions,
Kazerun County.

ABSTRACT

Creative tourism is a new generation of tourism that, through innovative approaches and creative activities, can bring about numerous positive outcomes for both the tourist community and the host community. The aim of this study is to evaluate the tourism potential, as well as the opportunities and capacities of Kazeroon County, in order to develop creative tourism and establish a creative city. Given its nature, this research is applied-developmental and follows a descriptive-analytical method. The necessary data were obtained through two methods: library research and fieldwork (questionnaires). To examine the research variables, four major tourism indicators and five essential indicators for the realization of a creative city were assessed. For data analysis and evaluating the tourism potential of Kazeroon County, the SPSS statistical software was used, along with Friedman tests, T-tests, and multiple regression analysis. The results of the study regarding the establishment of creative tourism indicate that Kazeroon County has significant potential and capacity according to the indicators examined. The results of the T-test indicate that among the components, social capital has a higher level, while leadership and management have a lower level compared to other components. The results from the Friedman test also show that the three indicators of social capital, initiative and innovation, and flexibility and acceptance are in a favorable position regarding the establishment of creative tourism. Furthermore, the development of strategic planning and a focus on strengthening cultural and social indicators can accelerate the process of transforming Kazeroon County into a creative city.

Citation: Ziari, K., & Ariankia, M. (2025). Evaluation and assessment of Kazeroon City tourism in line with the realization of the creative tourism model. *Journal of Urban Tourism*, 12 (2), 21-39.
<http://doi.org/10.22059/JUT.2024.370770.1180>

© The Author(s)

Publisher: University of Tehran Press

This is an open access article under the CC BY NC license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Achieving a creative city requires the presence of a creative class in society, and it seems that one of the appropriate ways to recognize and attract the creative class is to use the tourism industry. In this process, tourism, due to its multidimensional nature, can provide the basis for the better development of the city through the development of cultural and creative tourism. Therefore, if this industry (tourism) is used creatively, it can have many positive results for both the tourist community and the host community. Thus, paying attention to the effective factors in the development of creative tourism and planning to realize this concept is a must. In this regard, according to the importance of urban tourism and the issues raised in the introduction, the present research aims to investigate and evaluate the tourism potential of Kazeroon City to create a model of creative tourism at the city level. The research questions include: 1-What potential does Kazeroon have for the realization of creative tourism? 2-What is the status of the indicators of creative tourism in Kazeroon City in terms of the realization of creative tourism? During the steps of conducting the present research, the research conducted by some researchers has been referred to. The findings of the mentioned research are consistent with the findings of the present research. The difference between this research and other research is in the research method, the area under study, and the variables used.

Methodology

According to its nature, the present research is applied-developmental and utilizes a descriptive-analytical method. Information about the current situation has been collected through two methods: library research and field studies (questionnaire). The statistical population consists of the residents of Kazeroon City, and the statistical sample includes 50 experts in the field of tourism and local residents. To examine the research variables, four major tourism indicators and five basic preconditions for the realization of a creative city have been used. SPSS

software, along with Friedman and T-tests, was employed to analyze the questionnaire data.

Results and discussion

To investigate and evaluate the tourism potential of Kazeroon City for creating creative tourism, four major tourism indicators have been used: historical and architectural attractions, natural attractions, social and cultural indicators, and the infrastructure index. According to the results, Kazeroon has significant potential and diversity in terms of these indicators for developing creative tourism. A T-test was employed to assess the feasibility of creative tourism in Kazeroon City based on the five basic preconditions for realizing a creative city and creative tourism. The results indicate that the social capital component in Kazeroon City ranks higher than other components and serves as a key factor in the development and creation of creative tourism. Conversely, the leadership and management component in Kazeroon City exhibits a lower level of creative tourism development compared to other components. Friedman's test results show that the indices of social capital, initiative and innovation, and flexibility and acceptance, based on their average ranks and significance levels, are in a favorable position for creating creative tourism compared to the other two indices.

Conclusion

Kazeroon City, with its ancient history, boasts numerous historical and ancient monuments from various eras, a rich heritage of traditional architecture, handicrafts, souvenirs, and local foods. In addition to its diverse tourist attractions—including historical, natural, and religious sites—it is a popular destination for both domestic and foreign tourists throughout the year. The analysis of the questionnaire data reveals that Kazeroon City has significant potential and capacity regarding the indicators examined for the creation of creative tourism. The results of the T-test indicate that the social capital index in Kazeroon City ranks higher than other components in relation to creative tourism. The presence of strong social capital in

Kazeroon City serves as a critical factor in the development and establishment of creative tourism.

The results of Friedman's test further demonstrate that the social capital index, initiative and innovation index, and flexibility and acceptance index are in a favorable position for fostering creative tourism based on their average ranks and significance levels. However, the risk-taking index and the leadership and management index show lower levels.

Regarding the selection of research indicators and a comparison of this study's findings with those of other researchers, the results are entirely consistent with the findings of previous research.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

ارزیابی و توان‌سنجی گردشگری شهرستان کازرون در راستای تحقق‌پذیری الگوی گردشگری خلاق

کرامت اله زیاری^۱ ✉، مصطفی آریان‌کیا^۲

۱- نویسنده مسئول، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: zayyari@ut.ac.ir

۲- گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: mostafaariankia@ut.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۱/۰۴

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۳/۰۷

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۴/۱۳

تاریخ چاپ:

۱۴۰۴/۰۵/۲۲

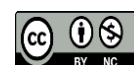
واژگان کلیدی:

گردشگری،
گردشگر خلاق،
جاذبه‌های گردشگری،
شهرستان کازرون.

سیاست‌گذاران شهری برای بهره‌گیری از مزایای گردشگری، به‌ویژه گردشگری خلاق، بر ابزارهای نوینی مانند میراث فرهنگی ناملموس تأکید کرده‌اند که با تقویت هویت شهری، به تمایز مقاصد گردشگری کمک می‌کند. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر مؤلفه‌های میراث فرهنگی ناملموس بر توسعه گردشگری خلاق در شهر تهران انجام شد. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-تحلیلی بود. داده‌ها از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و پیمایش میدانی (با جامعه آماری گردشگران ورودی به تهران و حجم نمونه ۳۸۴ نفر) جمع‌آوری شد. پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) تأیید گردید و روایی آن نیز در دو سطح صوری (نظر خبرگان) و واگرا (شاخص AVE) سنجیده شد. تحلیل داده‌ها با مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار لیزرل نشان داد که مؤلفه‌های میراث ناملموس شامل اصالت ضریب ۰/۳۱، ارزش ۰/۳۸، جذابیت ۰/۴۸) و کیفیت ۰/۴۵) تأثیر مثبت و معناداری بر گسترش گردشگری خلاق دارند. نتایج بیانگر آن است که مدیریت هدفمند میراث ناملموس تهران، مبتنی بر هویت مکانی، نه تنها به برندسازی مقاصد گردشگری می‌انجامد، بلکه از طریق ایجاد مزیت رقابتی، امکان تمایز این شهر از سایر مقاصد را فراهم می‌کند. این پژوهش بر ضرورت توجه سیاست‌گذاران به میراث ناملموس به‌عنوان ابزاری کارآمد در توسعه پایدار گردشگری شهری تأکید دارد.

استناد: زیاری، کرامت اله و آریان‌کیا، مصطفی. (۱۴۰۴). ارزیابی و توان‌سنجی گردشگری شهرستان کازرون در راستای تحقق‌پذیری الگوی گردشگری خلاق. *مجله گردشگری شهری*، ۱۲ (۲)، ۳۹-۲۱.

<http://doi.org/10.22059/JUT.2024.370770.1180>

مقدمه

شهرها اغلب مکان‌هایی هستند که فرهنگ‌ها در آن‌ها نمایان می‌شوند و تعاملات، ایده‌های جدیدی را ایجاد می‌کنند. شهر خلاق نیز یک مجموعه شهری است که در آن فعالیت‌های فرهنگی بخشی از اقتصاد شهر هستند که دارای پتانسیل اجتماعی و زیرساخت‌های فرهنگی جذاب برای سرمایه‌گذاران است (محمدزاده و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲۴). در واقع مفهوم شهر خلاق را می‌توان رویکردی جایگزین برای احیای شهری و تفکری جایگزین برای نگاه به شهر دانست (پناهی و داداش‌پور مقدم، ۱۳۹۸: ۵۸). رسیدن به یک شهر خلاق نیازمند وجود طبقه خلاق در جامعه است و به نظر می‌رسد یکی از روش‌های مناسب برای شناخت و جذب طبقه خلاق استفاده از صنعت گردشگری باشد (علیزاده، ۱۴۰۱: ۱). در این فرآیند گردشگری با توجه به ماهیت چندبُعدی خود می‌تواند زمینه را از طریق توسعه گردشگری فرهنگی و خلاق برای توسعه بهتر شهر فراهم کند (احدنژادروشتی و بیگدلی، ۱۳۹۴: ۱). بنابراین اگر این صنعت (گردشگری) به صورت خلاقانه مورد استفاده قرار بگیرد می‌تواند نتایج مثبت زیادی هم برای جامعه گردشگر و هم برای جامعه میزبان داشته باشد (تقوایی و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۳).

اصطلاح گردشگری خلاق در سال ۲۰۰۰ توسط ریچاردز و ریموند ارائه شد و شبکه خلاقانه یونسکو در سال ۲۰۰۶ آن را تصویب کرد (Marques & Borba, 2017: 86). این سازمان (یونسکو) پیش‌بینی کرده است که ایجاد فرصت‌های جدید گردشگری برای ترویج وجود تنوع فرهنگی موجب پایداری جامعه و صلح در جهان خواهد شد (Chuenpraphanusorn, 2018: 114). گردشگری خلاق نسل جدیدی از گردشگری است که به تعاملات فرهنگی بین گردشگران و جامعه میزبان می‌پردازد (علیزاده، ۱۴۰۱: ۱). از سوی دیگر، گردشگری خلاق باعث می‌شود تا ساختارهای اجتماعی سنتی انعطاف‌پذیرتر شوند همچنین مسیر شکل‌گیری توسعه فراگیر را فراهم می‌کند (Rogerson & Booyen, 2015: 5).

روندها و گزارش‌های موجود حاکی از آن است که صنعت گردشگری خلاق روزبه‌روز بزرگ‌تر می‌شود و این صنعت از گردشگری انبوه به سمت گردشگری خلاق حرکت می‌کند تا بتواند به بهترین وجه ممکن هم به مفاهیم توسعه پایدار توجه کند و هم به کسالت و روزمرگی مردم این عصر کمک کند. در واقع ما امروزه در شرایطی هستیم که گردشگری خلاق بیش از هر وقت دیگری می‌تواند در خلق تجربه سفر مناسب و کسب بیشینه مطلوبیت به صنعت گردشگری کمک کند به همین خاطر با قاطعیت می‌توان گفت یکی از ارکان مهم صنعت گردشگری در آینده گردشگری خلاق است (بختیاری، ۱۴۰۰: ۱). بنابراین توجه به عوامل مؤثر در توسعه گردشگری خلاق و برنامه‌ریزی در جهت تحقق یافتن این مفهوم امری الزامی است. از دیدگاه مقاله حاضر نیز گردشگری شهری یکی از گونه‌های جذاب و پربازده گردشگری است که انواع مختلفی از گردشگری‌های خلاق اعم از فرهنگی و فناوری را می‌توان در آن جای داد. در این راستا با توجه به اهمیت گردشگری شهری و مسائل مطرح‌شده در مقدمه، پژوهش حاضر درصدد این هدف است؛ با استفاده از شاخص‌های شهر خلاق و همچنین پتانسیل‌های گردشگری موجود در سطح شهرستان کازرون، به بررسی و ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون در راستای ایجاد الگوی گردشگری خلاق در سطح این شهرستان بپردازد. در این ارتباط سؤالات پژوهش شامل: پتانسیل‌ها و شاخص‌های گردشگری خلاق شهرستان کازرون در راستای تحقق‌پذیری گردشگری خلاق در چه وضعیت است؟

در ارتباط با شهر خلاق و موضوع پژوهش مطالعات بسیاری در داخل و خارج از کشور انجام گرفته است که در این بخش به صورت مختصر به بخشی از این پژوهش‌ها اشاره می‌گردد.

در طی مراحل انجام پژوهش حاضر در زمینه توان گردشگری شهرستان کازرون و پتانسیل‌های این شهر در راستای

ایجاد گردشگری خلاق، به پژوهش‌های انجام‌شده توسط پناهی و داداش‌پور مقدم (۱۳۹۸)، «ارزیابی توان گردشگری کلان‌شهر تبریز در ایجاد شهر خلاق»، رحیمی و همکاران (۱۳۹۹)، «تأثیر عوامل محیطی- رفتاری بر تحقق گردشگری خلاق در روستاهای هدف گردشگری استان اصفهان»، صفای‌پور و جعفری (۱۴۰۰)، «تحلیل وضعیت مؤلفه‌های گردشگری خلاق در کلان‌شهر تبریز به‌عنوان پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی»، نورائی و سربایان (۱۴۰۱)، «مقایسه تطبیقی شهرهای شهرستان فلاورجان بر مبنای رویکرد شهر خلاق به‌منظور جذب گردشگر»، تقوای و همکاران (۱۴۰۱)، «توسعه گردشگری خلاق با تأکید بر جاذبه‌های گردشگری؛ مطالعه موردی: شهر اصفهان»، میری و حسین‌زهی (۱۴۰۱)، «بررسی وضعیت مؤلفه‌های گردشگری خلاق در شهر چابهار و نقش آن در توسعه پایدار شهری»، فخری‌پور و همکاران (۱۴۰۲)، «تحلیل تصویر ذهنی گردشگران با تأکید بر گردشگری خلاق مورد مطالعه منطقه ۱۲ تهران»، هونگ و همکاران^۱ (۲۰۱۶)، «تجربیات خلاقانه، به‌یادماندنی و قصد بازدید مجدد در گردشگری خلاق»، چن و چوآن^۲ (۲۰۱۹)، «سوابق و پیامدهای سردی درک شده برای نسل Y در زمینه گردشگری خلاق»، ژان و سی^۳ (۲۰۱۹)، «عوامل انگیزشی گردشگری خلاق: مطالعه موردی فضای هنری آلبرگ در ماکائو» و پاوالوسی و سومیا^۴ (۲۰۲۱)، «بررسی و برنامه‌ریزی برای چگونگی هوشمند سازی و خلاقیت شهر کوچی در هند» رجوع شده است. ضمن به‌کارگیری متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش‌های فوق در ارتباط با ارزیابی و برآورد توان گردشگری شهرها در راستای تحقق‌پذیری الگوی گردشگری خلاق در پرسشنامه پژوهش حاضر، یافته‌های تحقیقات ذکر شده با یافته‌های پژوهش حاضر نیز همخوانی و همسویی دارند. بدین‌صورت که نتایج پژوهش‌های فوق و پژوهش حاضر همگی حاکی از آن است که وجود پتانسیل‌ها، مراکز گردشگری، مشارکت شهروندان، اقتصاد خلاق و فرهنگ بومی شهرها می‌تواند نقش مهمی در تحقق‌پذیری الگوی گردشگری خلاق داشته باشد. وجه تمایز این پژوهش با سایر پژوهش‌های انجام‌گرفته در روش پژوهش، منطقه مورد مطالعه و متغیرهای مورد استفاده می‌باشد.

مبانی نظری

لغت گردشگری (Tourism) از واژه Tour به معنای گردش کردن مشتق شده است و ریشه آن به واژه لاتین Turns برمی‌گردد که به مفهوم دور زدن یا حرکت رفت و برگشتی بین مبدأ و مقصد اشاره دارد. این لغت از زبان یونانی وارد اسپانیایی و سپس فرانسوی شده و در نهایت به انگلیسی راه پیدا کرده است. گردشگری در حقیقت روندی است که از گذشته‌های دور با انواع خاصی در جوامع انسانی وجود داشته و با گذر از مراحل مختلف تاریخی، به تدریج به شکل کنونی تکامل یافته است (حاتمی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۱۰). امروزه گردشگری به یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی در بسیاری از کشورهای جهان تبدیل شده (سلجی، ۱۴۰۳: ۷۸)، و دولت‌ها، سیاست‌های مختلفی را به‌منظور توسعه گردشگری از سطوح محلی تا ملی به کار می‌گیرند (رحیمی‌پور و همکاران، ۱۴۰۱: ۱). از سوی دیگر، گردشگری راهبرد نوینی برای دستیابی به توسعه است که از طریق ایجاد فعالیت‌های مکمل و متحول نمودن نواحی، نقش عمده‌ای در توانمندسازی مردم محلی و تنوع‌بخشی به رشد اقتصادی دارد (خداپناه، ۱۴۰۲: ۱۰۳). و علاوه بر آن، در جنبه‌های گوناگون توسعه از قبیل مهاجرت، اشتغال، توسعه زیرساختی، کاهش فقر تأثیرگذار است (مزیدی و زینتی فخرآباد، ۱۴۰۲: ۲). این اثرات می‌تواند بر محیط محلی و جوامع میزبان مثبت و گاه منفی باشد. بنابراین عدم درک اثرات گردشگری

1. Hung
2. Chen & Chou
3. Zhang & Xie
4. Paulose & Sowmia

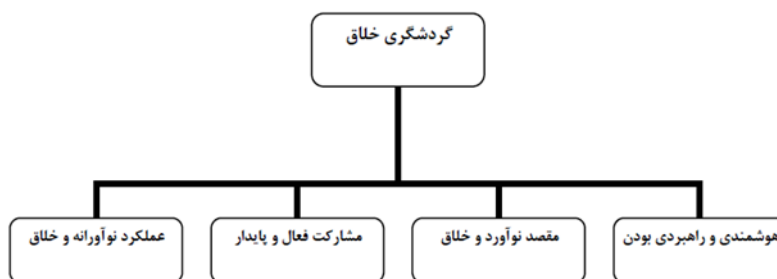
عاملی برای توسعه نیافتگی و پیامدهای این صنعت بشمار می‌رود (امیرخانلو و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۰۸). به‌طور مثال، گردشگری از جنبه کالبدی معمولاً پیامدهای متفاوت دارد که نتایج مثبت شامل بهبود و توسعه زیرساخت‌ها، مقاوم‌سازی مسکن، حفظ بافت و الگوی اولیه، استفاده از مواد و مصالح موجود در محل برای ساخت‌وساز، حفظ الگوی معماری بومی- سنتی و تولید محصولات کشاورزی جهت عرضه به گردشگران و نتایج منفی شامل فرسودگی راه‌ها و شبکه‌های ارتباطی به دلیل تردد زیاد، تخریب آثار و بناهای تاریخی، تغییر و جابجایی بافت سکونتگاه‌ها، عدم استفاده از مواد و مصالح بومی، تغییر در شیوه ساخت‌وساز، تغییر کاربری زمین و رشد و ازدحام جمعیت است (افراخته و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۹). بنابراین، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بلندمدت در چارچوب توسعه پایدار گردشگری نه تنها می‌تواند تأثیرات نامطلوب آن را کاهش دهد، بلکه با افزایش منافع آن را به اهرمی مطلوب در تحولات و توسعه حوزه میزبان مبدل خواهد کرد (آریان‌کیا، ۱۴۰۲: ۲۰۲).

گردشگری خلاق

اصطلاح گردشگری خلاق نسبتاً جوان است و از دهه ۱۹۹۰ در محیط علمی مورد توجه قرار گرفته است. مفهوم گردشگری خلاق برای اولین بار توسط پیرس و باتلر در سال ۱۹۹۳ مطرح شد و به تدریج توسط تعدادی از محققان و نهادها گسترش یافته است (پورسعید و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲۹). مفهوم گردشگری خلاق در بسیاری از کشورها از جمله نیوزلند، اتریش، اسپانیا، کانادا، ایالات متحده و تایوان گسترش یافته است. اگرچه مکان‌های مختلف تعاریف ویژه‌ای از گردشگری خلاق دارند، اما در میان آن‌ها مشترکاتی وجود دارد از جمله «مشارکت فعال»، «تجارب واقعی»، «توسعه پتانسیل خلاق» و «توسعه مهارت» وجود دارد. این تجربیات بیشتر مربوط به زندگی روزمره است و «پایه خلاقیت» گردشگری خلاق شامل صنایع دستی سنتی می‌باشد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۰۴). ریچاردز و ریموند^۱ (۲۰۰۰) گردشگری خلاق را به عنوان یادگیری یک مهارت، که بخشی از فرهنگ یک کشور یا یک اجتماع در حال بازدید در تعطیلات است، تعریف می‌کنند. این ایده برای اشکال متنوع خلاق گردشگری در یک پروژه اروپایی به نام یوروتکس^۲ سرچشمه گرفت که هدفش تشویق تولید صنایع دستی از طریق گردشگری بود (رحیمی‌فرد و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۵۱۳). گردشگری خلاق برآورنده سطوح بالاتری از نیاز به رشد روحی آدمی با تمرکز اصلی بر توسعه فعالانه مهارت‌هاست. علاوه بر این، گردشگری خلاق به اندازه گردشگری فرهنگی وابسته به مکان نیست؛ زیرا منابعی را به خدمت می‌گیرد که در ماهیت اصلی خود نوعی فرآیند هستند (مانند آوازهای محلی، صنایع دستی، نقاشی، جشنواره‌ها) و در نتیجه ماهیت پایدارتر و نیز سهمی در توسعه مقصد گردشگری دارد (حسنی و همکاران، ۱۳۹۶: ۸۶). در این نوع از گردشگری، رسوم محلی، سنت، هنر، تاریخ و فرهنگ بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد و گردشگران به‌طور فعالانه در فرهنگ و خلاقیت محلی درگیر می‌شوند و از فرآورده‌هایی که آن‌ها را به مشاهده‌گران صرف تنزل می‌دهد روی می‌گردانند. به این ترتیب مقاصدی که تجارب منحصر به فرد عرضه می‌کنند ارزش و مزیت رقابتی بالاتری به دست می‌آورند (مسیبی و مسیبیان ریزی، ۱۴۰۰: ۳۲۵).

1. Richards & Raymond

2. Eurotex

شکل ۱. عوامل و عناصر اساسی گردشگری خلاق، منبع: (صابری‌فر، ۱۳۹۹: ۱۸۲)

گردشگری خلاق، با شعار «موزه‌های کمتر، میدان‌های بیشتر»، از حد دیدار صرف آثار تاریخی و چشم‌اندازهای طبیعی فراتر رفته و بر انجام فعالیت‌های تجربی و تعامل عمیق‌تر با زندگی جامعه محلی تأکید می‌کند. به بیان دیگر، گردشگری خلاق مشاهده‌ای مشارکتی است که در آن تمامی حواس پنج‌گانه گردشگر در خلق تجربه یگانه‌اش درگیر می‌شود (بسته نگار و حسنی، ۱۳۹۸: ۱۰۷). گردشگران خلاق دیگر فقط مصرف‌کننده منفعل تفریحات نیستند و مایل هستند تا اوقات فراغت خود را با تجارب خلاق غنی سازند. آن‌ها سهمی از فعالیت‌های خلاقانه مقصد به عهده می‌گیرند و فرصت‌هایی برای یادگیری مهارت‌های جدید و برقراری پیوند نزدیک با مردم محلی و میراث فرهنگی آن‌ها پدید می‌آورند (بسته‌نگار، ۱۳۹۸: ۲۷). گردشگری خلاق را یونسکو (۲۰۰۶)، این‌گونه تعریف کرده است: «گردشگری خلاق یعنی سفر به‌سوی تجربه‌های اصیل و جالب‌توجه، شناختن هنر و آشنایی با میراث یا ویژگی‌های مکانی خاص و برقراری ارتباط میان گردشگران و اهالی آن منطقه که پدیدآورندگان آن فرهنگ زیستی‌اند». جدول شماره (۱)، روند تحول گردشگری را نشان می‌دهد (زیاری و همکاران، ۱۴۰۱: ۳۹):

جدول ۱. تحولات روندهای گردشگری

مرحله	دوره زمانی	شرایط	مشخصات گردشگری
گردشگری انبوه	عصر صنعتی	شرایط پایدار سیاسی، ظهور هواپیمای مسافربری جت	بسته‌های گردشگری، مکان‌های تفریحی بزرگ و پارک‌های موضوعی
گردشگری فرهنگی	عصر زدایی	حفظ میراث تاریخی، جهانی‌سازی میراث فرهنگی	میراث ملموس، بازدید از میراث تاریخی
گردشگری خلاق	عصر شبکه‌ها	رشد اقتصاد خلاق، افزایش تقاضا برای مشارکت مشتریان	میراث ناملموس، مشارکت خلاق در فعالیت‌ها و شبکه‌سازی با افراد محلی

بنابراین گردشگری خلاق پس از مطرح‌شدن به‌عنوان گونه‌ای از گردشگری در دهه ۱۹۹۰، تاکنون شاهد تغییراتی بوده است. نگاه به این‌گونه از گردشگری به‌عنوان فرصتی جهت مشارکت فعال در دوره‌های آموزشی، گسترش توانایی‌های خلاقیت، توجه به اصالت تجربه، خودسازی، توسعه مهارت فردی، سفر به‌منظور یادگیری مشارکتی و تعامل با جامعه بومی نشان از برخی تحولات در نگرش به گردشگری خلاق و متعاقباً مدل‌ها برنامه‌ریزی برای آن دارد (کهزادی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۰۸).

روش پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت خود، کاربردی- توسعه‌ای و بر اساس روش توصیفی- تحلیلی می‌باشد. جهت جمع‌آوری اطلاعات وضع موجود، از دو روش مطالعات اسنادی-کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی (پرسشنامه) استفاده‌شده

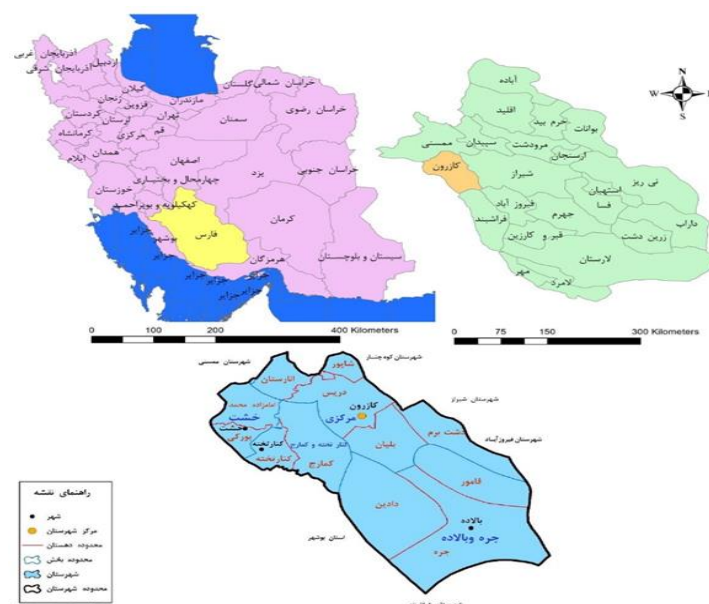
است. در این پژوهش، تعداد ۵۰ پرسشنامه به عنوان نمونه در بین اهالی، کارشناسان و متخصصان حوزه گردشگری و ساکنین بومی توزیع گردید. برای ارزیابی روایی پرسشنامه‌ها، از نظرات اساتید رشته گردشگری دانشگاه‌های تهران و صاحب نظران مرتبط استفاده شد تا نوع، وضوح و تناسب سؤالات بررسی گردد. پس از اعمال اصلاحات لازم، پرسشنامه‌ها در اختیار افراد نمونه قرار گرفت. همچنین، پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه و ضریب ۰/۷۸ به دست آمد که نشان دهنده سطح پایایی قابل قبول است. جهت بررسی جاذبه‌های گردشگری شهرستان در پژوهش حاضر، چهار شاخص عمده گردشگری شامل: جاذبه‌های تاریخی و معماری، جاذبه‌های طبیعی، اجتماعی و فرهنگی و شاخص زیرساخت (جدول شماره ۲)، و همچنین پنج پیش شرط اساسی تحقق شهر خلاق شامل: ۱- انعطاف پذیری و پذیرش، ۲- ابتکار عمل و نوآوری، ۳- ریسک پذیری، ۴- رهبری و مدیریت و ۵- سرمایه اجتماعی استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه از نرم افزار آماری SPSS و از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن یا نبودن داده‌ها استفاده شد که مشخص گردید داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار می‌باشند بنابراین از آزمون‌های پارامتریک استفاده شده است. همچنین از آزمون تی جهت بررسی اندازه گیری تفاوت بین میانگین نمونه پژوهش (میانگین نظری) با میانگین جامعه؛ از آزمون آماری فریدمن جهت رتبه بندی و ارزیابی تأثیر هر کدام از شاخص‌ها بر وضعیت گردشگری خلاق منطقه مورد مطالعه، و از آزمون رگرسیون چندگانه جهت بررسی رابطه بین متغیرهای گردشگری خلاق و توسعه پایدار در سطح شهرستان کازرون استفاده شده است.

جدول ۲. جاذبه‌های گردشگری شهرستان کازرون

شاخص‌ها	مؤلفه	شاخص‌ها	مؤلفه
جاذبه‌های تاریخی-معماری	محور ساسانی (مجموعه تاریخی بیشاپور و غار شاپور)	رودخانه و چشمه‌های گردشگری شهرستان	
	خانه‌های تاریخی و بافت تاریخی شهر کازرون	غار تنگ تیکاب	
	مجموعه زیارتی و سیاحتی امامزاده سیدحسین	دریاچه پریشان	
	روستاهای تاریخی و گردشگری	زیستگاه دشت ارژن	جاذبه‌های طبیعی
	خانقاه و آرامگاه‌های دانشمندان و عارفان	زیستگاه دشت برم	
	بازار تاریخی شهر کازرون	غار باستانی شاپور	
	آتشکده چهارطاقی و نقش برجسته سر مشهد	نرگس زار	
	شهر باستانی غندجان	طبیعت منطقه خشت و کنار تخته	
	-	سرو کلانی روستای کلانی	
	برگزاری جشنواره گل نرگس، گل بادام و جشنواره عشایری	مراکز گردشگری و ورزشی	
جاذبه‌های اجتماعی- فرهنگی	نوع پوشش و لباس محلی اقوام	حمل و نقل درون و برون شهری	
	لهجه و گویش مردم شهر کازرون و سایر بخش‌های شهرستان	مجموعه‌های گردشگری	
	صنایع دستی و سوغات	مراکز بوم گردی و اقامتگاه‌ها	عوامل زیرساختی
	مراسمات فرهنگی مانند شب یلدا، نوروز و ...	هتل‌ها (هتل بیشاپور و ...)	
	موسیقی بومی	مراکز درمانی و بیمارستان‌ها	
	غذاهای سنتی و بومی شهرستان	-	
	مشاهیر و موزه‌ها (موزه بیشاپور، موزه مردم شناسی و ...)	-	

محدوده مورد مطالعه

شهرستان کازرون با وسعتی معادل ۳۴۱۱ کیلومترمربع ارتفاع متوسط ۸۶۰ متر از سطح دریا یکی از شهرستان‌های استان فارس است که در جنوب ایران قرار دارد و در ۵۱ درجه و ۶ دقیقه طول شرقی و ۲۹ درجه و ۴۸ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. این شهرستان از طرف شمال و شمال شرقی به شهرستان ممسنی و کوه چنار، از طرف مشرق به شهرستان شیراز، از طرف جنوب غربی به استان بوشهر و از طرف جنوب به شهر فیروزآباد محدود می‌گردد (سالنامه آماری استان فارس، ۱۳۹۸). شهرستان کازرون از نظر قدمت و بافت تاریخی جز شهرهای باستانی و تاریخی ایران می‌باشد (آریان کیا و علی‌پور، ۱۴۰۱: ۱۳۴)، از سوی دیگر شهرستان کازرون به دلیل دارا بودن جاذبه‌های طبیعی، مذهبی و تاریخی، امکانات و توان‌های بالقوه طبیعی، ویژگی‌های اقلیمی، چشم‌اندازهای جالب اکولوژیکی و انواع جاذبه‌های فرهنگی و اقتصادی- معیشتی به‌عنوان یکی از مناطق مهم طبیعی- تاریخی و گردشگری به‌حساب می‌آید. توان‌های محیطی فوق‌الذکر موجب شده تا این شهرستان ظرفیت‌های لازم برای هرگونه برنامه‌ریزی به‌ویژه در بخش‌های مختلف گردشگری را داشته باشد. موقعیت شهرستان کازرون در نظام تقسیمات سیاسی استان فارس در شکل (۲) ارائه شده است.

شکل ۲. نقشه موقعیت شهرستان کازرون در نظام تقسیمات سیاسی استان فارس، منبع: (سالنامه آماری استان فارس، ۱۴۰۰)

یافته‌ها

ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون

شهرستان کازرون از نظر موقعیت خاص جغرافیایی همواره دارای ویژگی منحصر به فردی بوده است. به گونه‌ای که برخورداری از این امتیاز موجب شده است که این شهرستان محل سکونت انسان‌ها در طول تاریخ باشد. شهرستان کازرون در طول تاریخ همواره از مراکز مهم تمدن، فرهنگ و دانش بوده است از این رو محل زندگی بسیاری از دانشمندان و شاعران، صوفیان و دیگر بزرگان بوده است. این شهرستان با تاریخی کهن خود، دارای آثار باستانی و تاریخی فراوان متعلق به دوران مختلف به‌خصوص ساسانی و همچنین دارای میراث معماری سنتی در بافت تاریخی شهر کازرون و برخی روستاهای اطراف همچون دوسیران، دوان، سر مشهد، روستای تاریخی ایف، سیف‌آباد قدیم و ... می‌باشد. که تعداد فراوانی از آن‌ها به ثبت ملی و بخشی نیز به ثبت جهانی رسیده‌اند. بافت تاریخی شهر کازرون از غنی‌ترین عنصر فرهنگ

مادی این شهر می‌باشد که نشانه تمدن نیاکان و گذشتگان ساکن در این منطقه می‌باشد. معماری سنتی کازرون به‌عنوان بخشی از هویت این شهر، ویژگی‌های منحصربه‌فردی دارد چرا که تداوم بی‌وقفه هنر و معماری دوره ساسانی در همین منطقه است (آریان کیا، ۱۴۰۱). علاوه بر موارد ذکر شده، صنایع‌دستی، سوغاتی و غذاهای محلی در کنار جاذبه‌های گردشگری متنوع و بسیار زیاد شهرستان کازرون ازجمله مجموعه میراث جهانی بیشاپور، جاذبه‌های تاریخی، طبیعی، مذهبی و ... در طول سال مقصد بسیاری از گردشگران داخلی و خارجی می‌باشد.

جهت بررسی و ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون در راستای ایجاد گردشگری خلاق، از چهار شاخص عمده گردشگری شامل: جاذبه‌های تاریخی و معماری، جاذبه‌های طبیعی، شاخص‌های اجتماعی و فرهنگی و شاخص زیرساخت استفاده شده است. نتایج حاصل از بررسی شاخص‌های تاریخی-معماری و طبیعی شهرستان کازرون در جدول شماره (۳)، ارائه شده است. طبق نتایج، شهرستان کازرون از نظر شاخص‌های فوق در ارتباط با ایجاد گردشگری خلاق دارای پتانسیل زیادی است.

جدول ۳. ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون از نظر جاذبه‌های تاریخی و طبیعی

شاخص‌ها	مؤلفه	میانگین اهمیت مؤلفه‌ها	شاخص‌ها	مؤلفه	میانگین اهمیت مؤلفه‌ها
طبیعی	رودخانه و چشمه‌های گردشگری شهرستان	۳/۸	تاریخی و معماری	محور ساسانی (مجموعه تاریخی بیشاپور و غار شاپور)	۴/۹
	غار تنگ تیکاب	۳/۴		خانه‌های تاریخی و بافت تاریخی شهر کازرون	۳/۲
	دریاچه پریشان	۴/۱		مجموعه زیارتی و سیاحتی امامزاده سیدحسین	۴/۱
	زیستگاه دشت ارژن	۴/۲		روستاهای تاریخی و گردشگری	۳/۷
	زیستگاه دشت برم	۴/۱		خانقاه و آرامگاه‌های دانشمندان و عارفان	۳/۹
	غار باستانی شاپور	۴/۶		بازار تاریخی شهر کازرون	۳/۶
	نرگس‌زار	۳/۹		آتشکده چهارطاقی و نقش برجسته سر مشهد	۳/۵
	طبیعت منطقه خشت و کنارخته	۲/۸		شهر باستانی غندجان	۳/۴
	سرو کلانی روستای کلانی	۲/۷		-	-
			میانگین کل		۳/۷۶

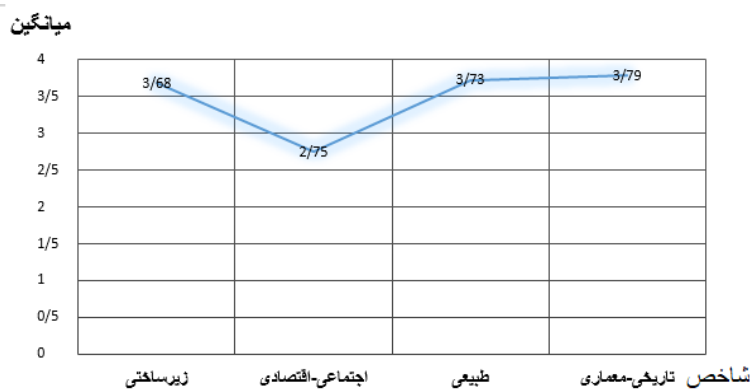
طبق نتایج حاصل از جدول شماره (۳)، چنانچه ملاحظه می‌شود، مؤلفه‌های شاخص‌های تاریخی-معماری و شاخص طبیعی از تنوع بالایی برخوردارند. از نظر نخبگان و کارشناسان مؤلفه‌های محور ساسانی (مجموعه تاریخی بیشاپور و غار شاپور) با میانگین ۴/۹، غار باستانی شاپور با میانگین ۴/۶، زیستگاه دشت ارژن با میانگین ۴/۲، زیستگاه دشت برم، دریاچه پریشان و مجموعه زیارتی و سیاحتی امامزاده سیدحسین به‌طور مشترک با میانگین ۴/۱ به ترتیب بااهمیت‌ترین مؤلفه‌های شاخص تاریخی-معماری و طبیعی هستند که در ارتباط با ایجاد گردشگری خلاق در سطح شهرستان کازرون نقش قابل ملاحظه‌ای دارند.

در جدول شماره (۴)، به بررسی شاخص‌های اجتماعی-فرهنگی و شاخص زیرساختی شهرستان کازرون پرداخته شده است. طبق نتایج، شهرستان کازرون از نظر شاخص‌های فوق در ارتباط با ایجاد گردشگری خلاق دارای پتانسیل زیادی است.

جدول ۴. ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون از نظر شاخص‌های اجتماعی- فرهنگی و زیرساختی

شاخص‌ها	مؤلفه	میانگین اهمیت مؤلفه‌ها	شاخص‌ها	مؤلفه	میانگین اهمیت مؤلفه‌ها
اجتماعی و فرهنگی	برگزاری جشنواره گل نرگس، گل بادام و جشنواره عشایری	۳/۸	زیرساختی	مراکز گردشگری و ورزشی	۳/۸
	نوع پوشش و لباس محلی اقوام	۲/۴		حمل‌ونقل درون و برون شهری	۳/۵
	لهجه و گویش مردم شهر کازرون و سایر بخش‌های شهرستان	۲/۱		مجتمع‌های گردشگری	۳/۹
	صنایع‌دستی و سوغات	۳/۱		مراکز بوم‌گردی و اقامتگاه‌ها	۳/۹
	مراسمات فرهنگی مانند شب یلدا، نوروز و ...	۲/۳		هتل‌ها (هتل بیشاپور و ...)	۳/۸
	موسیقی بومی	۲/۲		مراکز درمانی و بیمارستان‌ها	۳/۲
	غذاهای سنتی و بومی شهرستان	۲/۸		-	-
	مشاهیر و موزه‌ها (موزه بیشاپور، موزه مردم‌شناسی و ...)	۳/۳		-	-
		میانگین کل	۳/۱۵		

طبق نتایج حاصل از جدول شماره (۴)، چنانچه ملاحظه می‌شود، مؤلفه‌های شاخص‌های اجتماعی- فرهنگی و شاخص زیرساختی از تنوع بالایی برخوردارند. از نظر نخبگان و کارشناسان مؤلفه‌های وجود مراکز بوم‌گردی و اقامتگاه‌ها و مجتمع‌های گردشگری به‌طور مشترک با میانگین ۳/۹، هتل بیشاپور، مراکز گردشگری و ورزشی، برگزاری جشنواره گل نرگس، گل بادام و جشنواره عشایری با میانگین ۳/۸، به ترتیب با اهمیت‌ترین مؤلفه‌های شاخص‌های اجتماعی- فرهنگی و شاخص زیرساختی هستند که در ارتباط با ایجاد گردشگری خلاق در سطح شهرستان کازرون نقش قابل‌ملاحظه‌ای دارند.

شکل ۳. میانگین توان شاخص‌های گردشگری شهرستان کازرون در راستای ایجاد شهر خلاق

بررسی تحقق‌پذیری گردشگری خلاق در شهرستان کازرون

از آنجا که پیش‌شرط تحقق یک شهر خلاق و همچنین گردشگری خلاق لازمه وجود پنج پیش‌شرط اساسی: ۱- ریسک‌پذیری، ۲- انعطاف‌پذیری و پذیرش، ۳- رهبری و مدیریت، ۴- ابتکار عمل و نوآوری و ۵- سرمایه اجتماعی می‌باشد. در ادامه به بررسی وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق در سطح شهرستان کازرون با استفاده از آزمون تی پرداخته می‌شود.

جدول ۵. بررسی وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق با استفاده از آزمون تی

مطلوبیت عددی مورد آزمون = ۳					
مؤلفه‌های گردشگری خلاق	آماره T	درجه آزادی df	سطح معناداری	میانگین اختلافات	فاصله اطمینان ۹۵٪
					حداکثر حداقل
رهبری و مدیریت	۲/۱۲	۴۹	۰/۰۰۰	-۰/۸۸	-۷۸/۰۰ -۷۷/۰۴
ریسک‌پذیری	۳/۶۵	۴۹	۰/۰۰۷	۰/۶۵	-۸۶/۰۴ -۸۵/۰۰
انعطاف‌پذیری و پذیرش	۳/۷۳	۴۹	۰/۰۰۰	۰/۷۳	-۸۲/۰۰ -۸۱/۰۰
ابتکار عمل و نوآوری	۳/۹۱	۴۹	۰/۰۰۱	۰/۹۱	-۷۳/۰۷ -۷۲/۰۰
سرمایه اجتماعی	۴/۰۸	۴۹	۰/۰۰۰	۰/۰۸	-۷۴/۰۰ -۷۳/۰۰

بر اساس نتایج خروجی آزمون، تحلیل میانگین عددی نشان می‌دهد که مؤلفه‌های ریسک‌پذیری با آماره تی ۳/۶۵ و درجه آزادی برابر با ۴۹، مؤلفه سرمایه اجتماعی با آماره تی ۴/۰۸ و درجه آزادی ۴۹، مؤلفه انعطاف‌پذیری و پذیرش با آماره تی ۳/۷۳ و درجه آزادی ۴۹ و مؤلفه ابتکار عمل و نوآوری با آماره تی ۳/۹۱ و درجه آزادی ۴۹ که برابر با حجم نمونه منهای عدد یک است. بالاتر از عدد اندازه آزمون (۳) می‌باشند و در وضعیت نسبتاً مساعدی قرار گرفته‌اند. اما مؤلفه رهبری و مدیریت با آماره تی ۲/۱۲ و درجه آزادی ۴۹ پایین‌تر از مطلوبیت عدد موردنظر آزمون (۳) قرار دارد. ضمناً در ارتباط با سطح معناداری همه مؤلفه‌ها، خروجی سطح معناداری یا p همه مؤلفه‌ها برابر با ۰,۰۰۰ است. بنابراین چنین می‌توان نتیجه گرفت که مؤلفه سرمایه اجتماعی در سطح شهرستان کازرون در ارتباط با گردشگری خلاق نسبت به سایر مؤلفه‌ها از سطح بالاتری برخوردار است. و وجود سرمایه اجتماعی در شهرستان کازرون عاملی جهت توسعه و ایجاد گردشگری خلاق می‌باشد. از سوی دیگر مؤلفه رهبری و مدیریت در سطح شهرستان کازرون در ارتباط با گردشگری خلاق نسبت به سایر مؤلفه‌ها از سطح پایین‌تری برخوردار است.

به دلیل احتمال وجود خطا در آزمون تی، جهت اطمینان کامل از وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق در سطح شهرستان کازرون از آزمون رتبه‌ای فریدمن (معادل آزمون ANOVA با اندازه‌های تکراری برای داده‌های وابسته) استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فریدمن در جدول شماره (۶)، ارائه شده است.

جدول ۶. بررسی وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق با استفاده از آزمون فریدمن

رتبه	میانگین رتبه‌ها		عوامل
	کارشناسان	گردشگران و ساکنان بومی	
۳	۱/۶۷	۱/۴۲	انعطاف‌پذیری و پذیرش
۲	۲/۵۶	۲/۳۴	ابتکار عمل و نوآوری
۱	۲/۷۹	۲/۸۳	سرمایه اجتماعی
۴	۱/۳۱	۱/۲۸	ریسک‌پذیری
۵	۱/۱۱	۱/۲۴	رهبری و مدیریت
	۰,۰۰۲		سطح معناداری
	۴		درجه آزادی
	۲/۹۷		T محاسبه شده
	۰/۰۵		میزان خطای مجاز

نتایج حاصل از آزمون فریدمن در جدول شماره (۶)، نشان می‌دهد که شاخص سرمایه اجتماعی، شاخص ابتکار عمل و نوآوری، شاخص انعطاف‌پذیری و پذیرش با توجه به میانگین رتبه‌ای و سطح معناداری آن‌ها در وضعیت مطلوبی از نظر ایجاد گردشگری خلاق نسبت به دو شاخص دیگر، قرار دارند. چنانچه مشاهده می‌شود شاخص سرمایه اجتماعی در سطح

شهرستان کازرون در رتبه بالایی قرار دارد. از جمله دلایل این امر می‌توان به احساس تعلق به مکان شهروندان ساکن شهرستان، مهمان‌نوازی، سطح همدلی و مشارکت ساکنین بومی، وجود فرهنگ اصیل بومی و برخورد مناسب ساکنین این شهرستان با گردشگران ورودی اشاره کرد.

ارزیابی تأثیرات گردشگری خلاق بر توسعه پایدار شهرستان کازرون

برای بررسی رابطه بین متغیرهای گردشگری خلاق و توسعه پایدار در شهرستان کازرون از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شده است. نتایج حاصل از به شرح ذیل ارائه شده است.

جدول ۷. ضرایب همبستگی و تعیین مدل رگرسیون

ضریب همبستگی	ضریب تعیین R	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2)	خطای معیار	سطح معناداری برای اصلاح F
۰/۸۲۷	۰/۷۴۹	۰/۲۶۷	۰/۰۱۳	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول (۷) که نشان‌دهنده خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی می‌باشد، مقدار ضریب همبستگی بین متغیرها ۰/۸۲۷ می‌باشد که نشان می‌دهد بین مجموعه متغیرهای مستقل مؤلفه‌های گردشگری خلاق (انعطاف‌پذیری و پذیرش، ابتکار عمل و نوآوری، سرمایه اجتماعی، ریسک‌پذیری، رهبری و مدیریت)، و متغیر وابسته پژوهش (توسعه پایدار شهرستان کازرون)، همبستگی نسبتاً قوی وجود دارد. اما مقدار ستون ضریب تعیین بیان‌کننده که برابر با ۰/۷۴۹ می‌باشد، نشان می‌دهد که مقدار ۷۴ درصد از کل تغییرات متغیر وابسته (توسعه پایدار شهرستان کازرون)، وابسته و ناشی از ۵ متغیر مستقل ذکر شده در این معادله می‌باشد به عبارت دیگر، مجموعه متغیرهای مستقل، ۷۴ درصد از واریانس متغیر وابسته را قابل تبیین و پیش‌بینی می‌کنند.

جدول ۸. نتایج تحلیل واریانس مدل رگرسیونی

مؤلفه	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنادار
اثر رگرسیون	۲۴۱۷۳,۳۵۲	۵	۳۴۵۷۱,۶۶۲	۷۱/۵۶	۰/۰۱۹
اختلاف	۲۸۳۶۲,۹۰۳	۱۳۱۹	۱۳/۴۰۸	-	-
کل	۵۲۵۳۶,۲۵۵	۱۳۲۴	-	-	-

طبق نتایج جدول (۸)، همان‌طور که از نتایج جدول بر می‌آید با توجه به معنی‌داری مقدار آزمون F (۷۱/۵۶) به دلیل اینکه سطح معنی‌داری کوچک‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۱۹)، بنابراین می‌توان گفت که مدل رگرسیونی پژوهش مرکب از ۵ متغیر مستقل و یک متغیر وابسته مدل خوبی بوده و مجموعه متغیرهای مستقل توان پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته را دارند.

جدول ۹. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه در ارتباط با گردشگری خلاق و توسعه پایدار شهرستان کازرون

متغیر مستقل	ضرایب غیراستاندارد		ضریب استاندارد	T	سطح معناداری
	بتا	خطای معیار			
مقدار ثابت	۱/۳۵۶	۱/۴۴	-	۵/۷۸	۰/۰۱۷
انعطاف‌پذیری و پذیرش	۰/۳۱۸	۰/۳۷۹	۰/۰۲۴	۱/۹۲	۰/۰۲۴
مقدار ثابت	۱/۵۲۳	۰/۲۶۴	-	۶/۱۴	۰/۰۰۰
ابتکار عمل و نوآوری	۰/۴۰۹	۰/۱۹۱	۰/۰۱۷	۲/۵۷	۰/۰۰۰
مقدار ثابت	۰/۷۳۳	۰/۲۰۲	-	۴/۶۶	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۰/۲۷۱	۰/۱۱۳	۰/۰۵۱	۲/۸۳	۰/۰۰۰

مقدار ثابت	۲/۳۳۸	۱/۰۵۶	-	۴/۹۱	۰/۰۰۰
ریسک‌پذیری	۰/۶۲۵	۰/۲۸۲	۰/۰۳۶	۱/۶۵	۰/۰۰۹
مقدار ثابت	۱/۱۰۶	۰/۷۳۴	-	۵/۳۴	۰/۰۰۰
رهبری و مدیریت	۰/۳۲۸	۰/۰۱۱	۰/۰۹۲	۱/۲۳	۰/۰۰۵

در جدول (۹) که به جدول ضرایب معروف است، ضریب متغیر مستقل و میزان تأثیر آن بر متغیر وابسته و همچنین بررسی معنی‌داری ضرایب انجام می‌شود. برای فرموله نمودن معادله رگرسیون نیاز به اطلاعاتی از جمله مقدار ثابت معادله یا α ، ضرایب رگرسیون یا β ، همچنین بررسی آزمون خطی بودن که از سطح معنی‌داری مشخص می‌گردد، می‌باشیم. همان‌گونه که در جدول پیداست، ردیف‌های جدول متعلق به تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته می‌باشد. همان‌گونه که از جدول پیداست

متغیر انعطاف‌پذیری و پذیرش با میزان بتا برابر ۰/۰۲۴ و آماره آزمون برابر با ۱/۹۲ و سطح معناداری برابر ۰/۰۲۴، متغیر ابتکار عمل و نوآوری با میزان بتا برابر ۰/۰۱۷ و آماره آزمون برابر با ۲/۵۷ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۰، متغیر سرمایه اجتماعی با میزان بتا برابر ۰/۰۵۱ و آماره آزمون برابر با ۲/۸۳ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۰، متغیر ریسک‌پذیری با میزان بتا برابر ۰/۰۳۶ و آماره آزمون برابر با ۱/۶۵ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۹ و متغیر رهبری و مدیریت با میزان بتا برابر ۰/۰۹۲ و آماره آزمون برابر با ۱/۲۳ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۵ می‌باشند. از آنجاکه این مقدار برای تمام متغیرها کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که هر ۵ متغیر مستقل معنی‌دار می‌باشند و وارد معادله رگرسیون می‌شوند. پس با توجه به نتایج به‌دست‌آمده بین متغیرهای مستقل مؤلفه‌های گردشگری خلاق (انعطاف‌پذیری و پذیرش، ابتکار عمل و نوآوری، سرمایه اجتماعی، ریسک‌پذیری، رهبری و مدیریت)، و متغیر وابسته توسعه پایدار در شهرستان کازرون رابطه معناداری وجود دارد.

بحث

در ارتباط با انتخاب شاخص‌های پژوهش، نتایج حاصل از بررسی تحقیقات سایر محققان دیگر حاکی از آن است که انتخاب شاخص‌های مورد استفاده در این پژوهش با شاخص‌های بکار گرفته شده در تحقیقات سایر پژوهشگران همسویی و همخوانی دارد. از جمله این تحقیقات می‌توان به پژوهش انجام‌گرفته توسط بموئی‌فرد و ایزدی (۱۴۰۰)، «بررسی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های شکل‌گیری گردشگری خلاق و به‌کارگیری آن، نمونه موردی: شهر شیراز»، فردی (۱۴۰۰)، «بررسی شاخص‌های گردشگری خلاق به‌عنوان راهبردی جهت توسعه پایدار»، احمدی و همکاران (۱۴۰۰)، «شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های شهر خلاق گردشگری در شهر بابلسر»، علیزاده (۱۴۰۱)، «بررسی توسعه پایدار گردشگری شهری با تأکید بر گردشگری شهر خلاق»، غلامحسین‌پور و راحلی (۱۴۰۱)، «گردشگری خلاق با رویکرد توسعه گردشگری در شهر ارومیه، با روش معادلات ساختاری تفسیری» و رضائی‌آیسک (۱۴۰۱)، «ارزیابی کارکرد گردشگری خلاق در توسعه هویت ملی در ایران» اشاره کرد. همچنین مقایسه نتایج به‌دست‌آمده در این پژوهش با یافته‌های تحقیقات سایر پژوهشگران نیز کاملاً همخوانی، همسویی و تطبیق دارد.

نتیجه‌گیری

شهرستان کازرون با تاریخی کهن خود، دارای آثار باستانی و تاریخی فراوان متعلق به دوران مختلف به‌خصوص ساسانی، دارای میراث معماری سنتی در بافت تاریخی شهر کازرون و برخی روستاهای اطراف، صنایع‌دستی، سوغاتی و

غذاهای محلی در کنار جاذبه‌های گردشگری متنوع و بسیار زیاد موجود در سطح شهرستان از جمله مجموعه میراث جهانی بیشاپور، جاذبه‌های تاریخی، طبیعی، مذهبی و ... در طول سال مقصد بسیاری از گردشگران داخلی و خارجی می‌باشد. از این رو پژوهش حاضر درصدد این هدف بوده است که با استفاده از شاخص‌های گردشگری خلاق و همچنین پتانسیل‌های گردشگری موجود در سطح شهرستان کازرون، به بررسی و ارزیابی توان گردشگری شهرستان کازرون در راستای ایجاد الگوی گردشگری خلاق در سطح این شهرستان بپردازد. در ارتباط با سؤال پژوهش (شهرستان کازرون دارای چه پتانسیل‌های جهت تحقق‌پذیری گردشگری خلاق می‌باشد؟)، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه نخبگان و کارشناسان در ارتباط با چهار شاخص کلی گردشگری در سطح شهرستان کازرون حاکی از آن است این شهرستان از نظر شاخص‌های فوق در ارتباط با ایجاد گردشگری خلاق دارای پتانسیل و ظرفیت زیادی است که در صورت برنامه‌ریزی دقیق و اصولی می‌توان از این صنعت در راستای توسعه پایدار در شهرستان استفاده کرد. همچنین نتایج حاصل از آزمون تی حاکی از آن است که شاخص سرمایه اجتماعی در سطح شهرستان کازرون در ارتباط با گردشگری خلاق نسبت به سایر مؤلفه‌ها از سطح بالاتری برخوردار است. و وجود سرمایه اجتماعی در شهرستان کازرون عاملی جهت توسعه و ایجاد گردشگری خلاق می‌باشد. از سوی دیگر شاخص رهبری و مدیریت در سطح شهرستان کازرون در ارتباط با گردشگری خلاق نسبت به سایر شاخص‌ها از سطح پایین‌تری برخوردار است. نتایج حاصل از آزمون فریدمن نیز نشان می‌دهد که شاخص سرمایه اجتماعی، شاخص ابتکار عمل و نوآوری، شاخص انعطاف‌پذیری و پذیرش با توجه به میانگین رتبه‌ای و سطح معناداری آن‌ها در وضعیت مطلوبی از نظر ایجاد گردشگری خلاق نسبت به دو شاخص دیگر، قرار دارند. اما شاخص ریسک‌پذیری و شاخص رهبری و مدیریت در سطح شهرستان کازرون در ارتباط با گردشگری خلاق نسبت به سایر شاخص‌ها از سطح پایین‌تری برخوردار است که این امر نشان‌دهنده عدم برنامه‌ریزی و عدم وجود طرح جامعی برای توسعه گردشگری در سطح شهرستان می‌باشد. نتایج حاصل از آزمون رگرسیون چندگانه در ارتباط با تأثیرات گردشگری خلاق بر توسعه پایدار شهرستان کازرون نشان داد که بین متغیرهای مستقل مؤلفه‌های گردشگری خلاق (انعطاف‌پذیری و پذیرش، ابتکار عمل و نوآوری، سرمایه اجتماعی، ریسک‌پذیری، رهبری و مدیریت)، و متغیر وابسته توسعه پایدار در شهرستان کازرون رابطه معنادار و همبستگی مثبتی وجود دارد و متغیرهای مستقل اثرگذاری بسزایی در تحقق توسعه پایدار در سطح شهرستان کازرون دارند.

در هر پژوهشی، کاستی‌ها و محدودیت‌هایی وجود دارند که می‌توانند بر نتایج و استنتاج‌های نهایی تأثیر بگذارند و فرصتی برای بهبود تحقیقات آینده فراهم کنند. در پژوهش حاضر، محدودیت‌هایی شامل دسترسی محدود به داده‌ها و منابع محلی به‌ویژه اطلاعات دقیق و جامع از سوی مردم محلی وجود دارد که می‌تواند تحلیل وضعیت واقعی شهرستان کازرون را محدود سازد. همچنین، تأثیر عوامل خارجی نظیر تغییرات اقلیمی، رفتار گردشگران و رخداد‌های طبیعی نیز می‌تواند نتایج پژوهش را تحت تأثیر قرار دهد. این کاستی‌ها زمینه‌ساز پژوهش‌های آینده می‌شوند و با برنامه‌ریزی و اصلاح این محدودیت‌ها، می‌توان به نتایج جامع‌تر و کاربردی‌تری دست‌یافت که در تصمیم‌گیری‌های اجرایی و برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای شهرستان کازرون نقش مؤثرتری ایفا کنند. نتایج این تحقیق می‌تواند به سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با گردشگری، نظیر سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، و شهرداری کازرون کمک کند تا با شناسایی نقاط قوت و ضعف موجود، برنامه‌های اجرایی مؤثرتری را در زمینه گردشگری خلاق پیاده کنند. همچنین، این پژوهش برای فعالان بخش خصوصی در صنعت گردشگری، کارآفرینان، و سیاست‌گذاران منطقه‌ای که به دنبال تقویت و توسعه پایدار گردشگری در این شهرستان هستند، بسیار ارزشمند است. با توجه به اهمیت سرمایه اجتماعی، این نتایج می‌تواند به سازمان‌های غیرانتفاعی و انجمن‌های محلی نیز کمک کند تا با همکاری جامعه و فعالان محلی، در راستای

ایجاد بسترهای مناسب برای جذب گردشگران خلاق و توسعه پایدار منطقه تلاش کنند. بر اساس نتایج پژوهش و همچنین در راستای تحقق به اهداف پژوهش، راهبردها و راهکارهایی در قالب پیشنهادهای پژوهش به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱- در راستای توان گردشگری شهرستان کازرون در راستای ایجاد الگوی گردشگری خلاق در سطح این شهرستان، اولین اقدام تهیه طرح جامع گردشگری شهرستان می‌باشد. ۲- حمایت از صنایع دستی و هنرهای بومی محلی در سطح شهرستان. ۳- برگزاری بازارهای مکاره برگرفته از صنایع و تولیدات محلی و مسابقات و بازی‌های بومی. ۴- احداث مجتمع‌های گردشگری و مکان‌یابی مناسب آن‌ها در سطح شهرستان. ۵- ایجاد فضاهایی مانند کارگاه‌های هنری برای فراهم کردن زمینه بروز خلاقیت شهروندان. ۶- راه‌اندازی سایت‌های تخصصی اینترنتی جهت معرفی جاذبه‌ها و مکان‌های گردشگری موجود در سطح شهرستان. ۷- برگزاری جشنواره گویش‌های محلی، لباس‌های محلی و بومی و همچنین غذاهای سنتی محلی.

حامی مالی

این اثر حامی مالی ندارد.

سهم نویسندگان در پژوهش

نویسندگان در تمامی بخش‌ها و مراحل پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از همه کسانی که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، به‌ویژه کسانی که کار ارزیابی کیفیت مقالات را انجام دادند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

- آریان‌کیا، مصطفی و علی‌پور، اسداله. (۱۴۰۱). ارزیابی و تحلیل ساختار و شاخصه‌های کالبدی-فضایی و گونه‌شناسی ساباط‌های شهر کازرون. *معماری‌شناسی*، ۵(۲۴)، ۱۴۰-۱۳۱.
- آریان‌کیا، مصطفی. (۱۴۰۱). *طرح مطالعات حفاظت و احیاء- ضوابط اختصاصی- محدوده بافت تاریخی شهر کازرون*. جلد دوم، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان فارس.
- آریان‌کیا، مصطفی. (۱۴۰۲). ارزیابی توان گردشگری روستای تاریخی سیف‌آباد قدیم شهرستان کازرون در راستای توسعه و ارتقای گردشگری پایدار. *جغرافیا و روابط انسانی*، ۶(۱)، ۲۴۱-۲۱۹. <https://doi.org/20.1001.1.26453851.1402.6.1.10.2>
- احدنژادروشتی، محسن و بیگدلی، اعظم. (۱۳۹۴). شهر خلاق و گردشگری خلاق: بررسی نظریه‌ای. *اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط‌زیست پاک*، همدان.
- افراخته، حسن؛ جوان، فرهاد و ریاحی، وحید. (۱۳۹۸). تحلیل فضایی اثرات گردشگری بر تحولات کالبدی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان رضوان‌شهر. *برنامه‌ریزی توسعه کالبدی*. ۴(۱)، ۷۰-۵۷. <https://doi.org/10.30473/psp.2019.5831>
- امیرخانلو، سمانه؛ کردوانی، پرویز و مهدوی حاجیلویی، مسعود. (۱۳۹۸). اثرات گردشگری بر توسعه مناطق روستایی از دیدگاه جامعه‌میزبان مورد: بخش مرکزی شهرستان گلوگاه. *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۸(۲)، ۲۲۶-۲۰۷.

- ایمانی، بهرام و معدنی، جواد. (۱۴۰۲). گردشگری روستایی سبز: بررسی عوامل تأثیرگذار در توسعه گردشگری روستایی پایدار و حافظ محیط‌زیست. *مطالعات علوم محیط‌زیست*، ۸ (۴)، ۷۳۰۵-۷۳۲۰. <https://doi.org/10.22034/jess.2023.394087.2010>
- بختیاری، توران. (۱۴۰۰). ارزیابی صنعت گردشگری خلاق و نقش تنوع فرهنگ اجتماعی، راهبردی برای توسعه اقتصاد پایدار شهری. *ششمین همایش بین‌المللی گردشگری، جغرافیا و محیط‌زیست پاک، همدان*.
- بسته‌نگار، مهرنوش و حسنی، علی. (۱۳۹۸). معماری اکوسیستم گردشگری شهر خلاق گسترده‌نومی با تحلیل شبکه اجتماعی مورد مطالعه: شهر رشت. *گردشگری و توسعه*، ۸ (۲)، ۱۰۵-۱۲۶. [doi: 10.22034/jtd.2019.160455.1584](https://doi.org/10.22034/jtd.2019.160455.1584)
- بسته‌نگار، مهرنوش. (۱۳۹۸). از گردشگری خوراک تا گردشگری خلاق و پایدار خوراک و آشپزی مورد مطالعه: پیاده‌راه خوراک سی تیر تهران. *منظر*، ۱۱ (۴۹)، ۳۷-۲۶. [doi: 10.22034/manzar.2019.199092](https://doi.org/10.22034/manzar.2019.199092)
- پناهی، علی و داداش‌پور مقدم، مجید. (۱۳۹۸). ارزیابی توان گردشگری کلان‌شهر تبریز در ایجاد شهر خلاق. *پژوهش‌های گردشگری و توسعه پایدار*، ۲ (۴)، ۷۰-۵۰.
- پورسعید، محمدمهدی؛ کاظمی، مهدی و جهان‌شاهی، مرضیه. (۱۴۰۰). پدیدارشناسی تجربه زیسته گردشگران خلاق مورد مطالعه: گردشگری خلاق با محوریت عشایر استان کرمان. *برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۰ (۳۷)، ۱۵۱-۱۲۳. [doi: 10.22080/jtpd.2021.21090.3500](https://doi.org/10.22080/jtpd.2021.21090.3500)
- تقوایی، مسعود، جانعلی‌پور، شیدا و شفیع، مرجان. (۱۴۰۱). توسعه گردشگری خلاق با تأکید بر جاذبه‌های گردشگری مطالعه موردی: شهر اصفهان. *جغرافیا و برنامه‌ریزی*، ۲۶ (۷۹)، ۹۳-۱۱۳. [doi: 10.22034/gp.2022.38829.2584](https://doi.org/10.22034/gp.2022.38829.2584)
- حاتمی‌نژاد، حسین؛ آریان کیا، مصطفی و قاضی، اسلام. (۱۴۰۳). ارزیابی جاذبه‌های گردشگری اثرگذار بر تقویت محور گردشگری زیارت شهر گرگان. *مجله گردشگری شهری*، ۱۱ (۳)، ۱۰۷-۱۲۳. [http://doi.org/10.22059/jut.2024.371828.1186](https://doi.org/10.22059/jut.2024.371828.1186)
- حسنی، علی؛ بسته‌نگار، مهرنوش و خاکزاربفرولی، مرتضی. (۱۳۹۶). طراحی مدل مفهومی گردشگری خلاق. *گردشگری و توسعه*، ۶ (۱۱)، ۸۱-۱۰۸. <https://sid.ir/paper/515772/fa>
- خداپناه، کیومرث. (۱۴۰۲). تحلیل عوامل مؤثر و پیش‌برنده توسعه گردشگری روستایی از دیدگاه روستاییان، مطالعه موردی: دهستان حیران، شهرستان آستارا. *برنامه‌ریزی توسعه کالبدی*، ۱۰ (۱)، ۱۰۳-۱۱۶. <https://doi.org/10.30473/psp.2023.64008.2605>
- رحیمی، راضیه؛ قنبری، یوسف و برقی، حمید. (۱۳۹۹). تأثیر عوامل محیطی-رفتاری بر تحقق گردشگری خلاق در روستاهای هدف گردشگری استان اصفهان. *برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۹ (۳۲)، ۱-۱۸. [doi:10.22080/jtpd.2020.17581.3163](https://doi.org/10.22080/jtpd.2020.17581.3163)
- رحیمی‌پور، بهاره؛ ظاهری، محمد و کریم‌زاده، حسین. (۱۴۰۱). تدوین سناریوهای توسعه پایدار گردشگری روستایی با رویکرد آینده‌نگاری؛ مطالعه موردی: روستاهای هدف گردشگری شهرستان سقز. *گردشگری و توسعه*، ۱۳ (۱)، ۱۰۹-۱۲۷. <https://doi.org/10.22034/jtd.2022.295243.2404>
- رحیمی‌فرد، قاسم؛ قربانی، رسول؛ بابایی‌اقدام، فریدون و حیدری‌چیانه، رحیم. (۱۴۰۰). ارزیابی شاخص‌های شهر خلاق در ایجاد گردشگری خلاق شهری مطالعه موردی: خوی. *پژوهش‌های جغرافیایی انسانی*، ۵۳ (۴)، ۱۵۰۹-۱۵۲۲. [doi: 10.22059/jhgr.2021.303752.1008127](https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.303752.1008127)
- رسولی، نشمیل؛ موسوی، میرنجف و هوشیار، حسن. (۱۳۹۹). تدوین سناریوهای گردشگری خلاق در شهر ارومیه. *دانش‌ساز*، ۴ (۲)، ۱۰۱-۱۱۶. [doi: 10.22124/upk.2020.15374.1371](https://doi.org/10.22124/upk.2020.15374.1371)
- زیاری، کرامت‌اله؛ اردلان، سعید؛ سعیدی‌رضوانی، نوید و حبیبی، کیومرث. (۱۴۰۱). الگوی گردشگری خلاق مبتنی بر رویکرد بازآفرینی فرهنگ‌محور با تأکید بر ایده شهر خلاق. *گردشگری و توسعه*، ۱۱ (۱)، ۵۲-۳۵. [doi: 10.22034/jtd.2021.240128.2087](https://doi.org/10.22034/jtd.2021.240128.2087)
- سلجی، نفیسه. (۱۴۰۳). شناسایی الگوی توسعه هوش مصنوعی و فناوری‌های هوشمند در بهبود تجربه گردشگری شهری. *مجله گردشگری شهری*، ۱۱ (۴)، ۷۷-۹۳. [http://doi.org/10.22059/jut.2024.380577.1227](https://doi.org/10.22059/jut.2024.380577.1227)
- صابری‌فر، رستم. (۱۳۹۹). نقش گردشگری خلاق در ماندگاری گردشگری و اثر آن بر توسعه اقتصادی نمونه موردی: بشرویه خراسان جنوبی. *برنامه‌ریزی و آمایش فضا*، ۲۴ (۴)، ۱۷۷-۲۰۷.

- صفایی پور، مسعود و جعفری، یحیی. (۱۴۰۰). تحلیل وضعیت مؤلفه‌های گردشگری خلاق در کلان‌شهر تبریز به‌عنوان پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی. *تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲۱(۶۰)، ۱۲۶-۱۰۷. doi: 10.52547/jgs.21.60.107
- علیزاده، ثریا. (۱۴۰۱). بررسی توسعه پایدار گردشگری شهری با تأکید بر گردشگری شهر خلاق. *هفتمین کنفرانس بین‌المللی مهندسی عمران، سازه و زلزله، تهران*.
- فخری پور، افسانه؛ شماعی، علی؛ پرزادی، طاهر و ساسان پور، فرزانه. (۱۴۰۲). تحلیل تصویر ذهنی گردشگران با تأکید بر گردشگری خلاق مورد مطالعه منطقه ۱۲ تهران. *گردشگری و توسعه*، ۱۲(۳۴)، ۳۳۳-۳۲۵. doi: 10.22034/jtd.2022.309566.2476
- کهزادی، سالار؛ مهاجر، بشری و پورجهان، ساره. (۱۴۰۱). چارچوب نظریه‌ای برنامه‌ریزی گردشگری خلاق: مرور نظام‌مند. *برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۱(۴۱)، ۱۰۳-۱۲۱. doi: 10.22080/jtpd.2022.22659.3631
- محمدزاده، پرویز؛ صالحی‌ابر، خدیجه و بهبودی، داوود. (۱۴۰۰). رتبه‌بندی زمینه‌های شبکه شهرهای خلاق یونسکو برای شهر تبریز. *جغرافیا و توسعه فضای شهری*، ۸(۲)، ۱۴۱-۱۲۳. doi: 10.22067/jgusd.2022.69744.1030
- مزیدی، هاجر و زینتی فخرآباد، حسین. (۱۴۰۲). بررسی و تحلیل تأثیرات گردشگری روستایی بر معیشت پایدار روستاییان، مطالعه موردی: روستاهای وامان و کاشیدار شهرستان آزادشهر. *گردشگری و اوقات فراغت*، ۸(۱۵)، ۲۰-۱. <https://doi.org/10.22133/tlj.2023.392322>
- مسیبی، سمانه و مسیبیان ریزی، مهدی. (۱۴۰۰). تحلیل نقش توسعه گردشگری خلاق شهری در افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۶(۵۵)، ۳۵۵-۳۲۳. doi: 10.22054/tms.2021.52524.2321
- میری، غلامرضا و حسین‌زهی، اسماعیل. (۱۴۰۱). بررسی وضعیت مؤلفه‌های گردشگری خلاق در شهر چابهار و نقش آن در توسعه پایدار شهری. *جغرافیا و روابط انسانی*، ۴(۴)، ۴۶-۳۰. doi: 10.22034/gahr.2022.330619.1667
- نورائی، همایون و سراییان، سحر. (۱۴۰۱). مقایسه تطبیقی شهرهای شهرستان فلاورجان بر مبنای رویکرد شهر خلاق به‌منظور جذب گردشگر. *جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)*، ۱۲(۴۹)، ۴۱۰-۳۹۵. doi: 10.22034/jgeoq.2022.134259

References

- Chen, C. F., & Chou, S. H. (2019). Antecedents and consequences of perceived coolness for Generation Y in the context of creative tourism-A case study of the Pier 2 Art Center in Taiwan. *Tourism Management*, 72, 121-129. doi:10.1016/j.tourman.2018.11.016
- Chuenpraphanusorn, T., Bhulapatha, P., Boonchart, J., Snguanyat, Sarawut Ongorn, Combuathong, Natpinit, N. (2018). The Development of the Creative Tourism's Model within the Peranakan Culture in Andaman Folkway of Life at the Southern Part of Thailand beyond the Authenticity Trend: The Old Fashion Improve for the Modernization. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 9(3), 113-120. Doi: 10.2478/mjss-2018-0053
- Hung, W. L., Lee, Y. J., & Huang, P. H. (2016). Creative experiences, memorability and revisit intention in creative tourism. *Current Issues in Tourism*, 19(8), 763-770. doi.org/10.1080/13683500.2013.877422
- Marques, L., & Borba, C. (2017). Co-creating the city: Digital technology and creative tourism, *Tourism Management Perspectives* 24, Pages 86-93. doi.org/10.1016/j.tmp.2017.07.007
- Paulose N.K, Sowmia, Ph. (2021). City profile: Kochi, city region - Planning measures to make Kochi smart and creative, *Cities*, Available online 1 July 2021, 103307. doi.org/10.1016/j.cities.2021.103307
- Rogerson, Christian m. & Irma Booyens. (2015). *Creative Tourism in Cape Town: AnInnovation Perspective Urban Forum*. Springer.
- Zhang, Y., & Xie, P. F. (2019). Motivational determinates of creative tourism: a case study of Albergue art space in Macau. *Current Issues in Tourism*, 22(20), 2538-2549. doi.org/10.1080/13683500.2018.1517733
- Afrakhteh, H., Javan, F., & Riahi, V. (2019). Spatial Analysis of Tourism Effects on Physical Transformations of Rural Settlements in Rezvanshahr County. *Physical Social Planning*, 6(1), 57-70. <https://doi.org/10.30473/psp.2019.5831>. [In Persian].

- Ahd Nejad Roshti, M., & Beigdelii, A. (2015). Creative City and Creative Tourism: A Theoretical Study. First National Conference on Tourism, Geography, and Clean Environment, Hamedan. [In Persian].
- Alizadeh, S., (2022). Examining Sustainable Urban Tourism Development with Emphasis on Creative City Tourism. Seventh International Conference on Civil Engineering, Structures, and Earthquake, Tehran. [In Persian].
- Amir Khanlou, S., Kordavani, P., & Mahdavi Hajiloui, M., (2018). The effects of tourism on the development of rural areas from the perspective of the host community. Case: Central part of Golugah city. *Spatial Economics and Rural Development*, 8(2), 226-207. [In Persian].
- ArianKia, M. (2022). *Protection and Revival Study Plan - Specific Regulations - Historical Fabric Area of Kazeroon City*. Volume II. Fars Province Department of Cultural Heritage, Tourism, and Handicrafts. [In Persian].
- Ariankia, M. (2023). Assessing the potential of tourism in the historical village of old Saif Abad, Kazeroon city, in line with the development and promotion of sustainable tourism. *Geography and Human Relationships*, 6(1), 219-241. <https://doi.org/20.1001.1.26453851.1402.6.1.10.2> [In Persian].
- ArianKia, M., & Alipour, A. (2022). Evaluation and Analysis of the Structure, Spatial-Physical Characteristics, and Typology of Sabats in Kazeroon City. *Architecture Studies*, 5(24), 131-140. [In Persian].
- Bakhtiari, T. (2021). Evaluation of the Creative Tourism Industry and the Role of Social Cultural Diversity: A Strategy for Sustainable Urban Economic Development. *Sixth International Conference on Tourism, Geography, and Clean Environment, Hamedan*. [In Persian].
- Bastehnegar, M. (2019). From Food Tourism to Creative and Sustainable Food and Culinary Tourism: A Case Study of Si Tir Food Walk in Tehran. *Landscape*, 11(49), 26-37. doi: 10.22034/manzar.2019.199092 [In Persian].
- Bastehnegar, M., & Hasani, A. (2019). The Ecosystem Architecture of Creative Gastronomy Tourism with Social Network Analysis, Case Study: Rasht City. *Tourism and Development*, 8(2), 105-126. doi: 10.22034/jtd.2019.160455.1584 [In Persian].
- Fakhri Pour, A., Shamaei, A., Parizadi, T., & Sasanpour, F. (2023). Analyzing the Mental Image of Tourists with Emphasis on Creative Tourism: A Case Study of District 12, Tehran. *Tourism and Development*, 12(34), 325-343. doi: 10.22034/jtd.2022.309566.2476 [In Persian].
- Hasani, A., Bastehnegar, M., & Khakzarbefrouei, M. (2017). Designing a Conceptual Model of Creative Tourism. *Tourism and Development*, 6(11), 81-108.[In Persian].
- Hataminejad, H., Ariankia, M., & ghazi, I. (2024). Assessment of Tourist Attractions Impact on Strengthening the Tourism Axis of Ziarat, Gorgan City. *Journal of urban tourism*, 11(3), 107-123. <http://doi.org/10.22059/jut.2024.371828.1186>. [In Persian].
- Imani, B., & madani, J. (2024). Green Rural Tourism: Investigating the Factors Influencing the Development of Sustainable and Environmentally Preserver Rural Tourism. *Journal of Environmental Science Studies*, 8(4), 7305-7317. doi: 10.22034/jess.2023.394087.2010 [In Persian].
- Kahzadi, S., Mohajer, B., & Pourjahan, S. (2022). Theoretical Framework for Creative Tourism Planning: A Systematic Review. *Tourism Planning and Development*, 11(41), 103-121. doi: 10.22080/jtpd.2022.22659.3631 [In Persian].
- Khodapanah, K. (2023). Analysis of Effective and Promoting Factors of Rural Tourism Development from the Perspective of Villagers (Case Study: Hiran District, Astara

- Township). *Physical Social Planning*, 10(1), 103-116. <https://doi.org/10.30473/psp.2023.64008.2605> [In Persian].
- Mazidi, H., & Zinati fakhrrabad, H. (2023). Investigating and analyzing the effects of rural Kurdistan on the sustainable livelihood of villagers (Case study: Vamanan and Kashidar villages of Azadshahr). *Tourism and Leisure Time*, 8(15), 1-20. <https://doi.org/10.22133/tlj.2023.392322>. [In Persian].
- Miri, Gh., & Hosseinzehi, E. (2022). Examining the Status of Creative Tourism Components in Chabahar City and Its Role in Sustainable Urban Development. *Geography and Human Relations*, 4(4), 30-46. doi: 10.22034/gahr.2022.330619.1667 [In Persian].
- Mohammadzadeh, P., Salehi Abr, Kh., & Behboodi, D. (2021). Ranking the Areas of UNESCO Creative Cities Network for Tabriz. *Geography and Urban Space Development*, 8(2), 123-141. doi: 10.22067/jgusd.2022.69744.1030 [In Persian].
- Mossebi, S., & Mossaibian Rizi, M. (2021). Analyzing the Role of Urban Creative Tourism Development in Increasing Citizens' Social Participation. *Journal of Tourism Management Studies*, 16(55), 323-355. doi: 10.22054/tms.2021.52524.2321 [In Persian].
- Nourai, H., & Saraiyan, S. (2022). Comparative Study of Cities in Falavarjan County Based on the Creative City Approach for Tourist Attraction. *Geography (Regional Planning)*, 12(49), 395-410. doi: 10.22034/jgeoq.2022.134259 [In Persian].
- Panahi, A., & Dadashpour Moghadam, M. (2019). Evaluation of the Tourism Potential of Tabriz Metropolis in Creating a Creative City. *Researches in Tourism and Sustainable Development*, 2(4), 50-70. [In Persian].
- PourSaeid, M. M., Kazemi, M., & Jahanshahi, M. (2021). Phenomenology of the Lived Experience of Creative Tourists: A Study of Creative Tourism Focused on the Nomads of Kerman Province. *Tourism Planning and Development*, 10(37), 123-151. doi: 10.22080/jtpd.2021.21090.3500 [In Persian].
- Rahimi Fard, Gh., Ghorbani, R., Babaei Aghdam, F., & Heydari Chiane, R. (2021). Evaluation of Creative City Indicators in Creating Urban Creative Tourism: A Case Study of Khoy. *Human Geography Research*, 53(4), 1509-1522. doi: 10.22059/jhgr.2021.303752.1008127 [In Persian].
- Rahimi, R., Ghanbari, Y., & Barghi, H. (2020). The Impact of Environmental-Behavioral Factors on Achieving Creative Tourism in Target Tourist Villages of Isfahan Province. *Tourism Planning and Development*, 9(32), 1-18. doi:10.22080/jtpd.2020.17581.3163 [In Persian].
- Rahimipour, B., Zaheri, M., & Karimzadeh, H. (2024). The Formulation Of Sustainable Development Scenarios Of Rural Tourism With A Foresight Approach (Case Study: Tourism Destination Villages-Saqez County). *Journal of Tourism and Development*, 13(1), 109-127. <https://doi.org/10.22034/jtd.2022.295243.2404>[In Persian].
- Raosuli, N., Mousavi, M. N., & Hoshiar, H. (2020). Development of Creative Tourism Scenarios in Urmia City. *Urban Studies Journal*, 4(2), 101-116. doi: 10.22124/upk.2020.15374.1371 [In Persian].
- Saberi Far, R. (2020). The Role of Creative Tourism in Sustaining Tourism and Its Impact on Economic Development: A Case Study of Bashroyeh, South Khorasan. *Spatial Planning and Development*, 24(4), 177-207.[In Persian].
- Safaeipour, M., & Jafari, Y., (2021). Analysis of the Status of Creative Tourism Components in Tabriz Metropolis as the Capital of Tourism in Islamic Countries. *Applied Research in Geographic Sciences*, 21(60), 107-126. doi: 10.52547/jgs.21.60.107 [In Persian].

- Salaji, N. (2024). Identification of the Pattern of Development of Artificial Intelligence and Smart Technologies in Enhancing Urban Tourism Experience. *Journal of urban tourism*, 11(4), 77-93. doi: 10.22059/jut.2024.380577.1227. [In Persian].
- Taghvaei, M., Janalipour, Sh., & Shafiei, M. (2022). Development of Creative Tourism with Emphasis on Tourism Attractions: A Case Study of Isfahan City. *Geography and Planning*, 26(79), 93-113. doi: 10.22034/gp.2022.38829.2584 [In Persian].
- Ziyari, K., Ardalan, S., Saidi Rezvani, N., & Habibi, K. (2022). A Culture-Based Regeneration Approach to Creative Tourism Model with Emphasis on the Idea of a Creative City. *Tourism and Development*, 11(1), 35-52. doi: 10.22034/jtd.2021.240128.2087 [In Persian].